

МОНГОЛБАНКНЫ ЕРӨНХИЙЛӨГЧ,
САНГИЙН САЙДЫН ХАМТАРСАН ТУШААЛ

2026 оны сарын-ны өдөр

Дугаар

Улаанбаатар хот

Журамд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай

Төв банк (Монголбанк)-ны тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг, 28 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 2 дахь заалт, Банкны тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 35.5, 35.6 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Монголбанкны Ерөнхийлөгч, Сангийн Сайдын 2019 оны өдрийн А/155/134 тоот хамтарсан тушаалаар баталсан “Активыг ангилах, активын эрсдэлийн сан байгуулж, зарцуулах журам” /журам/-д доорх агуулга бүхий 1.12.9, 1.13.20, 1.13.21, 2.1.10, 2.1.11, 2.1.12, 2.1.13, 2.4.15, 2.9.5, 2.9.6, 2.9.7, 2.10, 3.1.15, 4.1, 4.12, 4.13 хэсэг, заалтыг нэмсүгэй:

1.1. “1.12.9. Бага дүнтэй актив буюу хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 2 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний банкны анх олгосон зээл.”

1.2. “1.13.20. Энэ журмын дагуу материаллаг хэмжээ, түвшинг активын ангилал тогтоож, эрсдэлийн сан байгуулах, төлбөр хариуцагчийн санхүүгийн хүндрэл, төлбөрийн чадварыг тооцохдоо дараах доод шаардлагатай нийцүүлэн тогтоож, мөрдөнө:

1.13.20.1. Тухайн активын хувьд нийт активын 5 болон түүнээс дээш хувьтай тэнцэх хэмжээ;

1.13.20.2. Төлбөр хариуцагчийн хувьд тухайн банкнаас олгосон нийт активын 5 болон түүнээс дээш хувьтай тэнцэх хэмжээ, эсхүл нийт зээлдүүлэгчээс олгосон активын 5 болон түүнээс дээш хувьтай тэнцэх хэмжээ;

1.13.20.3. Төлбөр хариуцагчийн хувьд тухайн банкнаас олгосон нэг активын төлбөрийн хуваарьт туссан нэг сарын нийт төлөх хэмжээ болон түүнээс дээш хэмжээ;

1.13.20.3. Хамааралтай активын хувьд тухайн хамааралтай активт харгалзах нийт активын 5 болон түүнээс дээш хувьтай тэнцэх хэмжээ;

1.13.20.4. Активт хамаарах барьцаа хөрөнгийн анхны хөндлөнгийн эсвэл мэргэжлийн үнэлгээний 5 болон түүнээс дээш хувьтай тэнцэх хэмжээ;

1.13.20.5. Зээлийн болон бусад активын багцын хувьд тухайн багцын үнэлгээний 5 болон түүнээс дээш хувьтай тэнцэх хэмжээ;

1.13.20.6. Банк, банкны нэгдлийн Төлөөлөн удирдах зөвлөлөөс дээр тогтоосон шаардлагаас доогуур хувиар батлан, дотооддоо тогтмол мөрдүүлж байгаа материаллаг хэмжээ, түвшин;”

1.3. “1.13.21. Энэ журмын 2.1.10, 2.4.10, 2.4.16, 2.9.1, 2.10.2-т заасан нөхцөлийг хангасан активын ангиллыг дээшлүүлж болох боловч тухайн активын хугацаа хэтэрсэн хоног, бүтэц өөрчлөлт, дахин санхүүжилт, өр, орлогын харьцаа болон өр барагдуулсан хэлбэрийн

мэдээллийг зээлийн оноо тооцох болон дараагийн зээл олголтын эрсдэлийн үнэлгээнд үргэлжлүүлэн ашиглана.”

1.4. “2.1.10. Төлбөр хариуцагч чанаргүй ангилалд ангилагдсан бага дүнтэй активыг бүрэн төлж барагдуулсан, бусад банк, санхүүгийн байгууллагад бага дүнтэй активын төлбөргүй бол банк уг активыг Хэвийн ангилалд ангилж хаана. Нэг төлбөр хариуцагчийн бага дүнтэй **бүрэн төлж барагдуулсан** 2 хүртэлх чанаргүй активыг Хэвийн ангилалд ангилж болох боловч дараагийн бага дүнтэй активын ангилал дээшлүүлэх хугацаа 6 сар болон түүнээс дээш байна.”

1.5. “2.1.11. Бага дүнтэй активын эцсийн ангиллыг хугацааны ангиллаар тогтооно.”

1.6. “2.1.12. Зээлд тооцсон хуримтлагдсан хүүгийн авлагын ангиллыг харгалзах зээлтэй ижил байхаар тогтооно.”

1.7. “2.1.13. Төлбөр хариуцагч бусад банк, санхүүгийн байгууллагад материаллаг хэмжээний чанаргүй активтай бол бага дүнтэй активын хугацааны ангиллыг анхны гэрээнд тусгасан эргэн төлөгдөх хуваарьт үндэслэн тооцож хийнэ.”

1.8. “2.4.15. Энэ журмын 2.4.10-т заасан шаардлагыг үл хамаарч, бүтэц өөрчлөгдсөн активт хэвийн ангилал тогтоож болно:

2.4.15.1. Төлбөр хариуцагч эргэн төлөлтийн хуваарийн дуусах хугацаанаас өмнө барьцаа хөрөнгөөр хангуулахаар банктэй гэрээ байгуулж, барьцаа хөрөнгөөр хангуулах хугацааг харилцан тохирч, өр төлбөрийг барагдуулсан;

2.4.15.2. Шүүхийн журмаар маргаан үүсгээгүй, харилцан тохирсон;

2.4.15.3. Материаллаг хэмжээний хохирол учруулаагүй.”

1.9. “2.9.5. Банк нь тухайн нэг төлбөр хариуцагчаас дараах хэмжээний хугацаа хэтрүүлсэн активыг материаллаг бус гэж үзэн, төлбөр хариуцагчаас бүрэн (үндсэн төлбөр, хүү болон бусад) төлж, барагдуулсан тохиолдолд энэ журмын 2.9.2.-т заасан шаардлагыг мөрдүүлэхгүйгээр хэвийн ангилалд шилжүүлж болно. Үүнд:

2.9.5.1. актив анх үүсэх үеийн үндсэн дүн нь тухайн үед хүчин төгөлдөр мөрдөж байгаа хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёр дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх буюу түүнээс бага хувьтай тэнцэх хэмжээ;

1.10. “2.9.6. Энэ журмын 2.9.5.-д заасан хувь хэмжээг энэ журмын 1.13.20-т заасан материаллаг хэмжээ, түвшингийн үнэлгээнд оруулан тооцно.”

1.11. “2.9.7. Эргэн төлөгдөх төлбөрийн хуваарийн үлдэгдэл хугацаа нь 6 сараас доош бөгөөд хугацаа хэтэрсэн өр төлбөргүй бол активын ангиллыг дээшлүүлэхэд энэ журмын 2.9.1.2-т заасан нөхцөл хамаарахгүй.”

1.12. “2.10. “Нөхцөл өөрчилсөн активыг дараах нөхцөлөөр тогтооно:

2.10.1. актив хэвийн төлөлттэй, төлбөр хариуцагчийн санхүүгийн болон төлбөрийн чадвар доройтоогүй нөхцөлд зах зээлийн хүүгийн өөрчлөлт, бүтээгдэхүүний

нөхцөлийн шинэчлэл, бизнесийн санхүүжилтийн бүтцийг оновчтой болгох болон бусад хэвийн бизнесийн шалтгаанаар гэрээний нөхцөл өөрчилсөн, эсхүл дахин санхүүжилт хийсэн тохиолдлыг;

2.10.2. Бусад банк, санхүүгийн байгууллагад материаллаг хэмжээний хугацаа хэтэрсэн актив байхгүй тохиолдолд нөхцөл өөрчилсөн активын ангиллыг бууруулахгүй.”

1.13. “3.1.15. Бага дүнтэй активын тусгай эрсдэлийн санг Хавсралт 3-г-д заасны дагуу байгуулна.”

1.14. “4.11. Материаллаг бус хэмжээнд хамаарах активын нийт үлдэгдлийн хэмжээ нь банкны нийт зээлийн багцын 0.5 хувиас, эсхүл нийт өөрийн хөрөнгийн 5 хувиас давсан тохиолдолд тухайн активуудад тусгай хяналт, тайлагнал хэрэгжүүлнэ.”

1.15 “4.12. Материаллаг бус ангилалд хамаарах активын үлдэгдэл нь нийт өөрийн хөрөнгийн 5 хувиас давсан тохиолдолд банк тусгай тайлбар, эрсдэлийн үнэлгээг Монголбанканд ирүүлнэ.”

1.16. “4.13. Банк нь материаллаг бус активын ангилалд орсон өөрчлөлт болон нийт активын ангилал дээшлүүлсэн шийдвэрийн талаарх тайланг улирал тутам Төлөөлөн удирдах зөвлөл болон Эрсдэлийн удирдлагын хороонд танилцуулдаг байх.”

2. Журмын 2.1.5, 2.1.6, 2.9.1.1, 4.8 дахь хэсэг, заалтыг доорх агуулгаар өөрчлөн найруулсугай:

2.1. “2.1.5. Активын чанарын ангиллыг энэ журмын Хавсралт 2-т заасны дагуу тогтоохдоо журмын Хавсралт 5, Хавсралт 6-д заасан харгалзах хүчин зүйлсийн жагсаалтад өгсөн үнэлгээг ашиглана.” гэснийг “Активын чанарын ангиллыг энэ журмын Хавсралт 2-т заасны дагуу тогтоохдоо журмын Хавсралт 5, Хавсралт 6-д заасан харгалзах хүчин зүйлсийн жагсаалтад өгсөн үнэлгээг банкны дотоод журамд тусгаж тогтмол хяналт хийнэ.” гэж;

2.2. “2.1.6.Активын хугацааны болон чанарын хүчин зүйлийн үнэлгээнд орсон өөрчлөлтийг банкнаас тухай бүр тогтоож, энэ журмаар тогтоосон шаардлагын дагуу ангиллыг сард нэг удаа буюу тухайн сарын сүүлийн ажлын өдөрт багтаан хийнэ.” гэснийг “2.1.6.Активын хугацааны болон чанарын хүчин зүйлийн үнэлгээнд орсон өөрчлөлтийг банкнаас тухай бүр тогтоож, энэ журмаар тогтоосон шаардлагын дагуу ангиллыг.” гэж;

2.3. “2.9.1.1. Төлбөр хариуцагч нь 90-ээс дээш хоногоор хэтэрсэн материаллаг хэмжээний хугацаа хэтэрсэн төлбөргүй” гэснийг “Төлбөр хариуцагч нь тухайн банкны болон бусад санхүүгийн байгууллагад 90-ээс дээш хоногоор хугацаа хэтэрсэн материаллаг хэмжээний төлбөргүй” гэж;

2.4. “4.8. Банк нь Монголбанкны зээлийн мэдээллийн санд ирүүлэх активын төлбөр хариуцагчийн талаарх мэдээлэлд тухайн активын ангиллыг сар бүр эсвэл ангилалд өөрчлөлт орсон тухай бүр үнэн зөв тусгана” гэснийг “Банк нь активын ангиллын өөрчлөлт, хугацаа хэтрэлт, бүтэц өөрчлөлт, дахин санхүүжилт, өр барагдуулсан хэлбэр болон актив хаагдсан талаарх мэдээллийг Монголбанкны зээлийн мэдээллийн санд сар бүр эсвэл тухай бүр үнэн зөв, тогтмол мэдээлнэ.” гэж.

3. Журмын Хавсралт 1-г доорх хавсралтаар шинэчлэн баталсугай.
4. Журамд Бага дүнтэй активын эрсдэлийн санг тодорхойлох хүснэгтийг Хавсралт 3.г-ээр нэмсүгэй.
5. Энэ тушаалын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Монголбанкны Банкны хяналт шалгалтын газар (Ц.Дамдинсүрэн)-т, Сангийн яамны Санхүүгийн бодлогын газар (.....)-д тус тус даалгасугай.

МОНГОЛБАНКНЫ
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

С.НАРАНЦОГТ

САНГИЙН САЙД

З.МЭНДСАЙХАН

Монголбанкны Ерөнхийлөгч, Сангий сайдын
2026 оны дугаар сарын ... өдрийн хамтарсан
тушаалын хавсралт

Активыг ангилах, активын эрсдэлийн сан байгуулж, зарцуулах журмын Хавсралт 1.а

Ангилал	ӨР ТӨЛБӨР ТӨЛӨГДӨХ ХУГАЦААНААС ХЭТЭРСЭН ХОНОГООР				
	Хэвийн	Анхаарал хандуулах	Хэвийн бус	Эргэлзээтэй	Муу
Зээл*	≤ 15†; ≤ 30†	≤ 90	91-180	181-360	≥ 361
Хувьсах нөхцөлтэй актив**	≤ 15	15-90	91-180	181-270	≥ 271
Үнэт цаас***	-	≤ 30	31-60	61-90	≥ 91
Бага дүнтэй зээл****	≤ 15	≤ 45	46-90	91-180	≥ 181
Авлага болон бусад актив	≤ 30	31-60	61-90	91-120	≥ 121
†- Журмын 2.1.4-т заасны дагуу *Зээл, зээлийн хүүгийн эргэн төлөлтөөр **Хувьсах нөхцөлтэй актив, хүүгийн эргэн төлөлтөөр ***Үнэт цаас, хүүгийн эргэн төлөлтөөр ****Журмын 1.12.9-т заасан актив хөрөнгө					

Монголбанкны Ерөнхийлөгч, Сангий сайдын
2026 оны дугаар сарын ... өдрийн хамтарсан
тушаалын хавсралт

Активыг ангилах, активын эрсдэлийн сан байгуулж, зарцуулах журмын Хавсралт 3.г

Бага дүнтэй активын эрсдэлийн санг тодорхойлох хүснэгт

Ангилал	Ангилал тус бүрээр байгуулах сангийн хувь хэмжээ				
	Хэвийн	Анхаарал хандуулах	Хэвийн бус	Эргэлзээтэй	Муу
Бага дүнтэй зээл	0.5%	5%	25%	50%	100%

МОНГОЛБАНКНЫ
ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ТУШААЛ

2026 оны ... сарын ... өдөр

Дугаар

Улаанбаатар хот

Журамд нэмэлт оруулах тухай

Төв банк (Монголбанк)-ны тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг, Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн Мөнгөн хадгаламж, Мөнгөн хөрөнгийн шилжүүлэг, зээлийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.10 дахь хэсгийг үндэслэн тушаах нь:

1. Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 2022 оны 11 дүгээр сарын 09-ний өдрийн А-311 дугаар тушаалаар баталсан “Банкны зээл олгох үйл ажиллагааны журам”-д доорх агуулга бүхий 5.10, 5.11, 5.12 хэсгийг нэмсүгэй:
 - 1.1. “5.10. Банк аливаа хэлбэрээр зээл судалж, тухайн зээлийг олгохоос татгалзсан тохиолдолд зээл хүсэгчийн зээлжих зэрэглэлийн оноо, өр орлогын харьцаа, санхүү төлбөрийн чадвар, банкны дотоод журам, зааварт тусгасан бүтээгдэхүүний шалгуур болон бусад шалтгаан нөхцөл зэрэг татгалзсан үндэслэлийн талаарх дэлгэрэнгүй тайлбарыг цахим мэйл хаяг эсхүл программ хангамж ашиглан зээл хүсэгчид нэн даруй мэдэгдэх үүрэгтэй.”
 - 1.2. “5.11. Банк зээлдэгчтэй зээлийн гэрээ байгуулах үед зээлийн хуваарьт төлбөрийг зөрчих, зээлийн гэрээний хугацааг хэтрүүлэх нь зээлдэгчийн зээлийн түүх, зээлийн лавлагаа, зээлжих чадварын оноонд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийн талаар цахим шуудангийн хаяг эсхүл программ хангамж ашиглан зээлдэгчид мэдээлнэ.”
 - 1.3. “5.12. Банк, санхүүгийн байгууллага шинээр зээл олгох шийдвэр гаргахдаа тухайн зээлдэгчийн активын одоогийн ангилал болон ангиллын түүхийг дангаар нь үндэслэхгүй бөгөөд зээлийн оноо, нийт өрийн хэмжээ, өр-орлогын харьцаа, орлого, төлбөрийн чадвар болон бусад холбогдох эрсдэлийн мэдээлэлтэй хамтатган үнэлнэ.”
2. Энэ тушаалын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Банкны хяналт шалгалтын газар (Ц.Дамдинсүрэн)-т даалгасугай.

ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

С.НАРАНЦОГТ